

**CATASTROFA DIN VIENA – de
Mihai Eminescu [3 decembrie
1881]**

Fotografie de arhiva. Mihai Eminescu de Nestor Heck – 1884. Basarabia-Bucovina.Info

Foile vieneze mai aduc următoarele amănunte asupra îngrozitorului incendiu din Viena: Focul n-a izbucnit dintr-o lampă, ci la aprinderea flacărilor de gaz deasupra scenei prin lumină electrică. Pentru ca să se aprinză mai iute, gazul se conduce cu mare presiune în tub. Poate că presiunea a fost prea tare, încât flacăra a depășit distanța precalculată; destul că aci s-a iscat focul și, fiind presiunea focului mare, flacăra s-a întins într-o clipă. Cortina nu s-a ridicat, dar nici cortina de sârmă nu se lăsase jos și nu se știe cauza de ce nu s-a făcut această lucrare indispensabilă. Închiderea becurilor de gaz s-a făcut desigur cu scop de a împuțina presiunea a evita o explozie a gazului. Dar s-a mai adaos și o altă eroare, din nenorocire. Deși conducerea gazului pentru scenă e separată de a spațiului spectatorilor, totuși s-au închis becurile și în teatru, fără ca să se fi aprins cel puțin lampele de petrolu spre a nu lăsa casa în întuneric.

Cortina a fost apucată de flacări și bucăți arzânde zburau prin teatru; astfel s-a comunicat focul parte din scenă, în sus, parte în băncile spectatorilor.

Dar chiar dacă s-ar fi lăsat cortina de sârmă n-ar fi ajutat mult, căci operația aceasta ține 12 minute. Este o mare eroare a considera acest aparat drept un mijloc de siguranță.

De la un medic primim următoarele rânduri: „Cei cari intrați aci lăsați afară orice speranță” se poate pune acum ca inscripție pe poarta curții cadavrelor, căci această poartă ne deschide calea spre mizerie și durere. Era 12 ore din noapte când mă dusei la spital. Cartea mea de legitimație ca medic [î]mi făcu drum, căci sentinela nu lăsa pe alții să intre. Tocmai duceau iarăși una din multele victime ale catastrofei. Drumul spre cadavre l-ar fi găsit oricine, căci din curte se simțea deja mirosul de grăsime, carne și oase arse. Prin camere zăceau 36 de rămășițe arse ale acelor persoane prinse de mâna morții la un loc unde căutaseră plăceri. În vestibul,

de ambele părți ale peretelui, zăceau 74 morți. Deși deprins cu vederea cadavrelor, totuși d-abia puteam suporta această icoană grozavă. Aci zăcea un copil lângă un bărbat, dincolo un june lângă un unchiaș, lucrătorul lângă funcționar etc. Cei mai mulți au fost sufocați de fum sau turțiți de îmbulzeală. Negriți de nu se mai cunoșteau, cu expresia de groază și desperare în fața, mai toți acești nenorociți [î]și ridicaseră mâinile deasupra capului, rămâind astfel încleștate. La mulți le ieșiseră ochii din cap și albul ochiului contrasta teribil cu negrul obrazului. Spăimântător era aspectul acelorora cărora limba umflată le ieșise pe jumătate din gură. Dinții le erau adânc intrați în limbă. Mulți aveau osul nasului zdrobit, sau că au căzut pe scară, sau că au fost călcați de alții. În primul etaj al casei am aflat 14 femei tot în așa poziție și cu părul desfăcut. Un cadavru era ars de nu se mai cunoaște nimic și m-am mirat văzându-l învelit într-un voal cu fire de argint, cu totul neatins, poate era o damă din cor sau balet. Într-un colț zăcea cadavre arse al căror sex cu greu se putea recunoaște. Doi medici, Zillner și Zeemann, lucrau neîncetat la trista lor operă.

Victimele cele mai multe aveau câte un braț sau picior frânt, picioarele erau sucite în mod nenatural.

Mirosul în aceste localuri era nesuferit. Soldații și servitorii sanitari, al căror organ e destul de tâmpit, trebuiau să-și ție batista la nas. Directorul Hofmann observă aceasta și aduse o cutie de țigări, pe care o împărți între cei prezenți.

Oare să plângi mai mult pe acești nenorociți care și-au pierdut viața sau pe nenorociții cari veneau să-și caute pe cineva dintre scumpii lor? Scenele ce se petreceau erau sfâșiitoare. Aci un ofițer recunosc pe tatăl său și căzu leșinat. Dincolo unul [î]și căuta soția; mințile lui erau pierdute, căci, recunoscându-și soția, nu zise nimic, nu plânse, nu strigă: era apatic; dar răsuflarea sa cea grea, mișcarea pieptului, privirea pierdută, mâna tremurând și

piciorul șovăitor spuneau destul despre ce se petrecea în sufletul său. Altul își căuta fratele și-l găsi, dar el tot nu vrea să creadă, el mai avea o scânteie de speranță că poate se înșală. Dar când un soldat căută prin buzunarele mortului găsi o carte de vizită pe care era scris numele lămurit. Am văzut pe profesorul Ludwig cum conducea prin acest locaș al morții pe un om desperat, cu fiică-sa de mână. Tatăl nu recunoscuse pe soția sa, dar fiica cunoscuse pe buna sa mamă și după fața cea desfigurată. Ea plângea; era o fericire pentru dânsa că mai avea lacrimi. Numărul morților tot creștea; când părăsii casa pe la 1 oră erau poate 140 victime.

Astăzi m-am dus în spitalul garnizoanei no.1; și aci am văzut o scenă tot așa de teribilă. În sala de disecție zăceau 50 cadavre carbonizate cu totul, imposibil de recunoscut. La mulți craniul era spart, creierii fripiți, în față nici o urmă de expresiune fizionomică, din mușchi mai erau numai fibrele cele tari. Ici coala se mai găseau bucăți de haine; pe câte un deget lucea un inel. Li se puseseră pe piept banii găsiți, mai mult de aramă care își schimbaseră forma în căldură. Unul avea o citație, altul o carte de membru al societății comercanților, altul iarăși avea un ceasornic, care arăta 7 și jumătate, ora morții sale.

Cadavrele, sau mai bine grămezile de cărbuni din acest spital, se vor recunoaște cu greu. Părăsind și acest locaș de mizeria cea mai mare, mi-am adus aminte de cuvintele puse de Lessing în gura Rechei din Nathan: „De câte ori am tremurat pentru voi de când focul se apropiase așa mult de mine! Căci de când focul a fost așa aproape de mine mi se pare că a muri în apă este o plăcere, un deliciu, o mântuire”.

MIHAI EMINESCU

OPERA POLITICA

1 ianuarie – 31 decembrie 1881

TIMPUL

EDIȚIE CRITICĂ ÎNTEMEIATĂ DE P E R P E S S I C I U S

EDIȚIE CRITICĂ ÎNGRIJITĂ DE MUZEUL LITERATURII ROMÂNE

Coordonator DIMITRIE VATAMANIUC
Editura Academiei RSR, 1985-1989
Vol XII

Mihai-Eminescu.Ro